

the Bologna process, which are in the internationalization of modern education and the creation of international organizations in the field of education, providing interaction of specific providers of educational services to various European countries.

Keywords: *education, European educational standards, EU law, implementation, interstate European integration.*

УДК 352.07:342.553(045)

С. В. Папаяні

ВЗАЄМОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ТА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА У СФЕРІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

У статті розглядаються теоретичні та практичні проблеми взаємодії та співвідношення міжнародного та конституційного права у сфері надання освітніх послуг, зроблено спробу пошуку оптимальних шляхів імплементації міжнародно-правових стандартів надання освітніх послуг до національної правової системи.

Визначено, що на сьогоднішній день норми міжнародного права мають обов'язкову юридичну силу для держав тільки при наявності згоди самих держав, незважаючи на те, що формально існують прецеденти коли норми міжнародного права поширювалися на інші держави без їх формальної згоди. З іншого боку, така «згода» неможлива без певної корекції національного права. Однак не викликає сумніву, що процеси правової глобалізації це не тільки взаємини права міжнародного та національного, це ще і взаємини різних національних правових систем.

На думку автора, в Україні немає вибору, якщо вона бажає інтегруватись у сучасний глобальний світ та спільний освітній простір, вона повинна буде допустити на свою територію його суб'єктів. Це автоматично тягне за собою встановлення сприятливого для них правового режиму діяльності. Іншими словами, глобалізація в якості принципу культурного, правового, технологічного, фінансово-економічного розвитку різних держав стверджує уніфікацію та гармонізацію, причому не тільки форм економічної активності, систем освіти, способів менеджменту, наукових знань, навіть споживчої культури, але і права, а також державних і політичних інститутів різних держав. Україна на початку XXI століття стала частиною світу що стрімко уніфікується та гармонізується в правовому відношенні.

Ключові слова: *освітні послуги, освіта, правове забезпечення, міжнародне право, конституційне право, імплементація.*

Постановка проблеми. В умовах глобалізації, зростання взаємодії та взаємозалежності держав на міжнародній арені та з урахуванням прагнення України до набуття повноправного членства в європейському політико-правовому просторі, значно актуалізується питання якісного провадження освітніх послуг та приведення їх до європейських стандартів. На сучасному етапі розбудови української держави, запровадження правових і ринкових реформ на порядку денному стають питання перебудови існуючої системи підготовки фахівців. В цьому контексті особливо важливою вбачається роль вищої освіти. Основною метою сучасної вищої освіти має стати підготовка професіоналів відповідно до європейських стандартів, що вимагає докорінної зміни вимог до змісту та якості освіти, вироблення ефективного механізму її нормативно-правового забезпечення.

Останнім часом процеси інтеграції зміцнюють взаємодію та взаємозалежність нашої держави з державами європейського регіону в різних сферах співробітництва,

причому, в рамках як двосторонніх відносин, так і міждержавних інтеграційних об'єднань, чим обумовлюється потреба сучасної вітчизняної науки у проведенні комплексного науково-практичного дослідження формування правового механізму забезпечення європейських стандартів в сфері надання освітніх послуг в Україні та пошуку практичних шляхів його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти надання взаємодії конституційного та міжнародного права у сфері надання освітніх послуг неодноразово розглядалися вітчизняними та зарубіжними авторами. Серед таких авторів, що внесли найбільш вагомий внесок у дослідження цієї проблематики, слід відзначити К. В. Балабанова, М. О. Баймуратова, С. Д. Гусарева, М. В. Баглая, М. І. Матузова, Л. О. Дольникову, Д. І. Дзвінчука, К. М. Романенко та інших.

Водночас варто відзначити, що на сучасному етапі імплементація міжнародно-правових стандартів надання освітніх послуг потребує ретельного науково-практичного дослідження у контексті пошуку оптимальних шляхів адаптації українського законодавства до універсальних та європейських принципів освітньої політики та правового забезпечення діяльності у сфері освіти.

Виклад основного матеріалу. Ще недавно основою інтернаціоналізації, зближення правових систем, в тому числі в напрямку формування єдиного освітнього правового простору в Європі, беззастережно визнавалися права людини. Завдяки іманентно властивій їм ціннісно-інтегративній функції права людини набули наднаціонального, інтернаціонального характеру. Їх визнання на міжнародному рівні та закріплення в нормах міжнародного права лише посилює загальність і обов'язковість закладених в них вимог в масштабах усього світового співтовариства. З моменту міжнародно-правового визнання прав людини як загальної категорії, вони набули нової, додаткової якості: вони стали міжнародними правами людини, отримали чітко виражені нормативно-правові якості міжнародно-правового характеру, що сприяло, у свою чергу, формуванню міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права і дозволило ретранслювати національний ціннісно-правовий потенціал в загальносвітовому масштабі.

Принципово інша ситуація склалася на межі ХХ-ХХІ ст. На зміну інтернаціоналізації на основі демократичних цінностей приходить тенденція глобалізації на основі критеріїв (принципів) безпеки особи, суспільства, держави [1, с. 16].

В питанні дослідження гармонізації як способу взаємодії правових систем України та ЄС, в контексті конституціоналізації процесу, проблемою першочергового значення є її відображення на рівні норм права, тобто закріплення відповідних суспільних відносин в нормативно-правових актах. Важливість дослідження цього аспекту гармонізації насамперед полягає у тому, що за своєю природою гармонізація є процесом, який в принципі не може функціонувати поза нормативною сферою. Саме тому будь-яке дослідження гармонізації слід розпочинати з аналізу нормативно-правової сфери в якій відображена відповідна категорія.

Декларуючи тісну співпрацю з ЄС аж до можливого вступу в це інтеграційне об'єднання, Україна повинна враховувати критерії, що обумовлюють як співпрацю в різних сферах суспільного життя, так і ведуть до можливого вступу в ЄС. Очевидно, що в такому випадку слід базуватись на документах нормативного та рекомендаційного характеру. І якщо співпраця України з ЄС обумовлена діючими угодами, то можливий вступ – нормативними, визначеними установчими договорами, та Копенгагенськими критеріями членства. І якщо в першому випадку мова йде про загальну відповідність держави принципам демократичного врядування, то в другому – європейський законодавець відверто ставить питання про необхідність приведення законодавства

держави-кандидата у відповідність до законодавства ЄС. Як вбачається, здійснити це можливо переважно шляхом гармонізації правових систем.

Копенгагенські, або додаткові критерії членства, що були розроблені на саміті Європейської Ради у Копенгагені в 1993 році встановлюють відповідність держави-кандидата відповідним критеріям, серед яких спроможність держави виконувати зобов'язання, що є наслідком членства. Такого роду спроможність в принципі неможлива без сприйняття та реалізації необхідної нормативної бази. Саме тому підготовка держави до вступу в ЄС, окрім усього іншого передбачає перебудову та налаштування власної правової системи та системи законодавства, до вимог, критеріїв та стандартів ЄС.

Таким чином, обраний Україною курс до євроінтеграції в числі необхідних умов передбачає гармонізацію законодавства України та ЄС. Кількісний та якісний об'єм такої гармонізації обумовлюється метою та цілями України, що визначають певний етап співпраці України та ЄС. У випадку, якщо метою взаємовідносин є лише співпраця – тоді характер гармонізації визначається відповідними угодами укладеними між цими суб'єктами міжнародного права. У випадку якщо Україна побажає вступу до ЄС, гармонізація законодавства буде визначатись відповідно до копенгагенських критеріїв членства та плану дій щодо України.

Таким чином можливо зробити висновок, що рівень (кількісний та якісний) гармонізації визначається метою співпраці України та ЄС. Цей висновок дає змогу структурувати та класифікувати етапи нормативного відображення гармонізації законодавства України та ЄС, обравши в якості основного класифікатора мету співробітництва. Гармонізація в даному випадку стає одним із засобів та способів досягнення відповідної мети.

З огляду на такий підхід ми виділяємо два етапи гармонізації законодавства України та ЄС. Суть виділення кожного з етапів полягає в тому, яким нормативним актом регулювались відносини України та ЄС, а отже яку мету вони мали, адже саме характер укладених угод між Україною та ЄС, визначає мету та рівень співпраці, а значить і рівень гармонізації. З огляду на це перший етап тривав з 1994 по 2014 рік. Другий етап гармонізації стане наслідком підписання Угоди про асоціацію. Виділення такого хронометражу пов'язане з принципово різним характером актів, що регулюють відносини між Україною та ЄС. Якщо Угода 1994 року встановлювала їх самим загальним чином, то Угода 2014 року, встановлює принципово новий рівень відносин – асоціацію. По суті, статус України буде мало чим відрізнятись від статусу скажімо Норвегії, яка також не є членом ЄС, однак надзвичайно тісно співпрацює з ним. Цю Угоду також можна розглядати як перший крок до вступу в ЄС, у випадку якщо Україна в майбутньому висловить таку волю. За будь-яких обставин підписання Угоди про асоціацію, означає кількісно та якісно новий рівень необхідної гармонізації законодавств України та ЄС [2, с. 7].

У сучасному світі головним є пошук балансу між цінностями публічного характеру, з одного боку, і особистими, приватними цінностями – з іншого. У формалізованому, нормативно-правовому вираженні це проблема співвідношення суверенної державної влади та свободи, яка прямо або побічно пронизує всю систему конституційного регулювання, «присутня» у кожному конституційному інституті, кожній нормі і статті конституції. У цьому сенсі знаходження балансу влади і свободи становить головний зміст теорії і практики сучасного конституціоналізму.

Вже тому досить гострою є проблема конкуренції конституційних цінностей, що лежать в основі сучасних процесів глобалізації, правового прогресу та взаємодії правових систем у сфері надання освітніх послуг. Зокрема, ігнорування багатокультурної природи сучасних правових систем, їх національних особливостей

може привести в такого роду процесах до політичної, ідеологічної, правової експансії, що спричиняє масу проблем, пов'язаних зі взаємодією правових систем.

Одним словом, глобалізація безпосередньо впливає на конституційні системи сучасних держав, зумовлює нові ціннісні критерії їх розвитку, модернізації та захисту.

В останнє десятиліття в самих різних областях наук відзначається посилення уваги до проблем, що мають глобальний характер. Це наслідок того, що хід історії все більше висуває на перший план проблеми саме такого роду. Однією з глобальних проблем, мають юридичну природу, є проблема взаємодії права різних рівнів.

Глобалізація торкнулася і сучасної України. Якщо в соціалістичні часи сприймалася в основному теорія, а конкретний нормативно-правовий матеріал найчастіше не запозичувався або запозичувався дуже фрагментарно, то суть нинішнього періоду модернізації права в Україні в раціональній рецепції західного правового досвіду. При цьому рецепція Україною західного правового досвіду у сфері надання освітніх послуг здійснюється в умовах «глобалізації», тобто поступового перетворення світового простору в єдину зону, де безперешкодно переміщуються капітали, товари, послуги, вільно поширюються ідеї і пересуваються їхні носії.

Таким чином, в Україні немає вибору, якщо вона бажає інтегруватись у сучасний глобальний світ та спільний освітній простір, вона повинна буде допустити на свою територію його суб'єктів. Це автоматично тягне за собою встановлення сприятливого для них правового режиму діяльності. Іншими словами, глобалізація в якості принципу культурного, правового, технологічного, фінансово-економічного розвитку різних держав стверджує уніфікацію та гармонізацію, причому не тільки форм економічної активності, систем освіти, способів менеджменту, наукових знань, навіть споживчої культури, але і права, а також державних і політичних інститутів різних держав. Україна на початку XXI століття стала частиною світу що стрімко уніфікується та гармонізується в правовому відношенні.

Міждержавна інтеграція у сфері надання освітніх послуг в усіх її проявах стала наслідком глобалізаційних процесів, що розпочались на початку XX століття, і вже стала своєрідним трендом початку XXI століття. Різної природи інтеграційні процеси у сферах економіки, політики, освіти, науки, припускають об'єднання матеріальних, організаційних, фінансових, трудових, інтелектуальних ресурсів окремих країн для спільного вирішення проблем, пов'язаних з їх функціонуванням і розвитком. Досвід ЄС найкращий тому приклад. Основу інтеграційних процесів становлять інтернаціоналізація господарського життя, міжнародний поділ праці, посилення взаємозв'язку і взаємозалежності між окремими країнами, об'єднаннями держав, регіонами. Інтеграція передбачає узгодження державних інтересів на основі формування спільного економічного, науково-технологічного, інформаційного простору, а також створення з цією метою різних міжнародних об'єднань, організацій та органів.

Гармонізація в сучасному праві являє собою процес взаємодії двох правопорядків, результатом якого є перенесення або модифікація норм, принципів або інших компонентів одного правопорядку в інший, в нашому випадку норм європейського права в правову систему України. Тому першочерговим питанням при розгляді проблеми гармонізації законодавства України та Європейського Союзу є питання про визначення самого поняття «європейське право» та право Європейського Союзу і їх змісту.

Думається, що розуміння європейського права як регіональної міжнародно-правової системи є найбільш адекватним, оскільки воно охоплює різні його складові. Європейське право є частиною міжнародного права, зберігає всі його ознаки, але в силу особливо стрімкого і продуктивного розвитку міждержавних відносин на континенті

воно знайшло більшу монолітність, ніж інші регіональні системи, набуло власні характеристики. Європейське право можна було б назвати «міжнародним правом Європи». На сучасному етапі розвитку вже сформувалися і продовжують формуватися ряд правових положень, які розділяються практично всіма суб'єктами європейського права, їх взаємним прагненням виробити спільне розуміння ключових принципів і норм. Такі принципи і норми в їх певному розумінні можна також позначити європейським правом, саме в такому розумінні європейське право використовується в цьому дослідженні. Ядром європейського права на сьогодні є право Європейського Союзу [3, с. 68].

У контексті вивчення проблеми гармонізації права Європейського Союзу з законодавством окремих держав нам необхідно виокремити з корпусу норм, що складають цю правову систему, ту його частину, яка являє собою найбільшу цінність, є найбільш загальноновизнаною в рамках європейського континенту, внаслідок чого утворює джерело досліджуваного впливу. Очевидно, що служити джерелом впливу одного правопорядку на інший може не всяка норма, а лише та, значимість і цінність якої визнається суб'єктом і об'єктом даного процесу в ході гармонізації.

Під джерелами впливу в рамках даного дослідження розуміються положення європейського права, що мають загальноєвропейське значення, а не документи, що їх містять, тобто джерела права, в юридичному розумінні терміну. У силу величезного розмаїття міжнародно-правових актів, їх систематичний розгляд не представляється можливим. Тому найбільш важливим, на нашу думку, є визначення самих положень, що складають джерела впливу. Як буде показано нижче, такі положення містяться, як правило, одночасно у безлічі міжнародних актів різної юридичної природи.

У даному контексті європейське право розглядається під певним кутом зору, робиться спроба окреслити ту його частину, яка включає в себе найбільш важливі загальноєвропейські цінності, які вже отримали своє втілення і розвиток у законодавстві держав Західної Європи та на рівні європейських організацій, що застосовувалися протягом тривалого часу і стали, таким чином, визначеними стандартами, здатними бути об'єктом запозичення конституційними правопорядками держав, що співпрацюють з ЄС у тій чи іншій мірі.

З цієї точки зору, як уявляється, мають бути досліджені два рівні європейського права: конституційні правопорядки окремих європейських держав та право Європейського Союзу.

Зазначені компоненти різнопланові: право окремих держав розглядається на предмет існування європейської конституційної моделі та виокремлення загальноєвропейських цінностей, що випливають з національного законодавства, право Європейського Союзу представляє на сьогоднішній день унікальну правову систему, що динамічно розвивається. Подібне розділення європейського права, природно, є умовним, але представляється виправданим для вивчення предмета дослідження. Тим не менш, зазначені складові взяті не довільно, а у відповідності з існуючими у юридичній науці уявленнями про європейське право. Нижче буде показано, що кожна з виділених частин європейського права внесла свою важливу складову у формування системи європейських правових норм, що складають основний матеріал, використовуваний в процесі впливу на процес гармонізації.

Дані компоненти європейського права знаходяться в тісному взаємозв'язку, точніше, виникають один з іншого. Так, Європейський союз, створюючи власні стандарти в області захисту прав і свобод людини, спирався, перш за все, на стандарти Ради Європи та практику окремих держав-членів. Стаття 6 Договору про Європейський Союз з урахуванням змін, внесених Лісабонським договором, припускає приєднання Європейського союзу до Конвенції. Звичайно, існує тісний взаємозв'язок між

існуючими в Європейському союзі стандартами і конституційними нормами і традиціями держав-членів організації, які також знайшли своє відображення в ст. 6 Договору (в редакції Лісабонського договору), де зазначено, що права і свободи в тому вигляді, як вони гарантовані Європейською Конвенцією про захист прав людини і основних свобод, і так, як вони виникають з конституційних традицій держав членів, складають частину права Союзу.

У той же час, уніфікація та гармонізація наукових, культурних та освітніх зразків, яку з собою принесла глобалізація, аж ніяк не означає того, що освітній простір, який формується в результаті її дії знаходить правову, економічну, культурну та іншу однорідність. Світ уніфікується та гармонізується, підлаштовуючись під певні зразки, а останні створюються тими державами, які прийнято називати «передовими» – в першу чергу, державами Західної Європи та Північної Америки. Саме вони проєктують і втілюють в дійсність «майбутнє» для решти світу, творячи технології, задаючи стандарти надання освітніх послуг, притаманні розвинутій сучасній державі та цивілізованому, інтегрованому у світові зв'язки, відкритому до інновацій суспільству.

Отже, глобалізація є викликом для традиційних атрибутів суверенітету України та її державно-правової системи. Коли на початку 90-х років ХХ століття припинив існувати біполярний світ, розділений на капіталістичний і соціалістичний табір, Україна опинилася перед вибором: інтегруватися з глобальним світом або опинитися в становищі держави-парії, приреченої на замкнутість у власних кордонах.

На сьогодні очевидним фактом є те, що глобалізація несе в собі масштабні перетворення, в тому числі і в правовому середовищі. При цьому істотно змінюються місце і роль міжнародного, наднаціонального (ЄС) та національного права в глобальному праві. Одночасним з інтернаціоналізацією права і розширенням масштабів і сфер дії принципів і норм міжнародного та наднаціонального права стають все більш розмитими відмінності традиційних національних правових систем. Важливим джерелом права є прецедент в романо-германській правовій сім'ї. Разом з тим, права людини як вища цінність давно вже утвердилися в якості об'єкта наднаціональної захисту, кращий приклад тому – діяльність Ради Європи та переведення Хартії 2000 року в розряд установчого права ЄС, згідно Лісабонської угоди 2007 року [4, с. 18].

Аналізуючи юридичну природу світових глобалізаційних процесів, не можна не помітити, що на сьогоднішній день норми міжнародного права мають обов'язкову юридичну силу для держав тільки при наявності згоди самих держав, незважаючи на те, що формально існують прецеденти коли норми міжнародного права поширювалися на інші держави без їх формальної згоди. З іншого боку, така «згода» неможлива без певної корекції національного права. Однак не викликає сумніву, що процеси правової глобалізації це не тільки взаємини права міжнародного та національного, це ще і взаємини різних національних правових систем. Це повинно враховуватися при розгляді процесів правової глобалізації з позиції їх впливу на норми міжнародного і національного права. При цьому, під міжнародним правом слід розуміти відображення міжнародних відносин в особливій, специфічній формі правових актів – договорів і угод, кодексів і статутів, резолюції та рішень міжнародних організацій.

Розглядаючи проблему систематизації різних складових світових глобалізаційних процесів, можна вказати на те, що, на наш погляд, правова глобалізація в сфері надання освітніх послуг методологічно та концептуально включає в себе правову інтеграцію, правову інтернаціоналізацію і правову імплементацію.

Висновок. Таким чином, у сучасних умовах потрібно удосконалити теоретико-методологічні підходи до визначення форм та наслідків впливу політичних, економічних, правових аспектів на процес формування в Україні системи правового забезпечення надання освітніх послуг, що ґрунтується на сприйнятті профільних

європейських стандартів у контексті реалізації Україною функції міждержавної інтеграції.

При цьому слід відзначити, що глобалізація несе в собі масштабні перетворення, в тому числі і в сфері надання освітніх послуг. При цьому істотно змінюються місце і роль міжнародного, наднаціонального та національного права в глобальному масштабі. Одночасним з інтернаціоналізацією права і розширенням масштабів і сфер дії принципів і норм міжнародного та наднаціонального права стають все більш розмитими відмінності традиційних національних правових систем, а правова глобалізація в сфері надання освітніх послуг, на наш погляд, методологічно та концептуально включає в себе правову інтеграцію, правову інтернаціоналізацію і правову імплементацію.

Список використаної літератури

1. Данілян О. Г. Пошук оптимального поєднання державного регулювання і саморегулювання ринку / О. Г. Данілян // Актуальні проблеми державного управління. – 2000. – № 2. – С.15-19.
2. Домаранський О. Правове забезпечення освіти / О. Домаранський // Освіта України. – 2003. – № 40-41. – 3 червня. – С. 7.
3. Каленюк І. Освіта в ринковому середовищі та неекономічні цінності / І. Каленюк // Економіка України. – 2003. – № 7. – С. 67-73.
4. Куценко В. Освіта як фактор стабільності та національної безпеки України / В. Куценко // Економіка України. – 1998. – № 1. – С. 12-21.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2015 р.

S. V. Papayani

THE INTERACTION INTERNATIONAL AND CONSTITUTIONAL LAW IN THE PROVISION OF EDUCATIONAL SERVICES: PROBLEMS OF THEORY AND PRACTICE

In the article the theoretical and practical problems of interaction and relationship between international and constitutional law in the provision of educational services, an attempt to search for the best ways of implementing the international legal standards for the provision of educational services in the national legal system.

Determined that today international law are legally binding for States only with the consent themselves, despite the fact that formally there are precedents where international law apply to other states without their formal consent. On the other hand, this «consent» is not possible without some correction of national law. However, there is no doubt that the processes of legal globalization is not only the relationship between international and national law, it is also a relationship between the different national legal systems. This should be taken into account when considering the legal processes of globalization from the perspective of their impact on the norms of international and national law. However, under international law should be understood as a reflection of international relations especially specific form of legal acts - treaties and agreements, codes and charters, resolutions and decisions of international organizations.

The author believes that Ukraine has no choice if it wants to integrate into the modern global world and a common educational space, it will have to admit to its territory of its subjects. This automatically entails the establishment of a favorable legal regime for their activities. In other words, globalization as the principle of cultural, legal, technological, financial and economic development of different countries according unification and harmonization, not only forms of economic activity, education systems, methods of management, scientific knowledge, even consumer culture, but also the law, and state and political institutions of different countries. Ukraine at the beginning of XXI century became part of the world that is rapidly unified and harmonized legally.

Keywords: *educational services, education, legal security, international law, constitutional law, implementation.*

УДК 341.2(045)

Г. Є. Тихомирова

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті розглядаються проблеми правового забезпечення надання освітніх послуг в Україні та Європейському Союзі. Проводиться порівняльно-правовий аналіз загальних засад освітнього законодавства в європейських державах.

Наголошується, що конституції та закони держав – членів Європейського Союзу досить повно відображають загальновизнане міжнародне визначення права на освіту та базові європейські принципи й стандарти надання освітніх послуг. Водночас, освітнє законодавство держав – членів ЄС постійно сприймає спільні стандарти, джерелом яких виступає наднаціональна правотворчість інститутів ЄС. У контексті євроінтеграційних прагнень України це означає необхідність подальшої адаптації національної правової системи нашої держави до європейських правових стандартів у сфері надання якісних освітніх послуг, рівень яких задовольняє об'єктивні потреби сучасного європейського суспільства.

Визначено, що послуги в європейському праві охоплюють досить широку і неоднорідну область економічної діяльності, що вимагає враховувати специфічні особливості різних видів послуг для ефективного правового регулювання. Але необхідно відзначити, що відсутнє єдине визначення поняття послуги в праві ЄС. Також повною мірою не розкритий зміст свободи надання послуг і чітко не розмежовані сфери дії свободи надання послуг. Також треба підкреслити, що правове регулювання свободи надання послуг складалося, в основному, завдяки практиці ЄСП. Суд ЄС відіграє виключно важливу роль в лібералізації надання послуг, зокрема – освітніх послуг на європейському ринку освіти. В процесі формування практики Суду ЄС положення ДФЄС про свободу надання послуг отримали ширше тлумачення: був сформульований принцип прямої дії положень Договору, присвячених послугам, а також принцип заборони дискримінації; уточнені характерні межі послуг; чіткіше визначені способи надання послуг. Також була уточнена сфера дії свободи надання послуг; розкритий зміст свободи надання з точки зору характеру заборонених обмежень. Не дивлячись на досить високий рівень розвитку лібералізації послуг в рамках ЄС, питання реалізації свободи надання послуг не втратили своєї актуальності і правове регулювання в цій області продовжує розвиватися. Разом з тим, зазначається, що кожна держава Європи обирає свій шлях розвитку конституційного права на освіту та конкретні варіанти надання якісних освітніх послуг населенню.

Ключові слова: *освіта, європейські освітні стандарти, право ЄС, імплементація, європейська міждержавна інтеграція.*

Постановка проблеми. В епоху інтенсивного розвитку науки та технологій, побудови якісно нового інформаційного суспільства, основним ресурсом, що забезпечує прогрес виявляється освітня політика держави. Стратегії формування освітніх парадигм у сучасному світовому співтоваристві є основним компонентом, що закладає напрями суспільного розвитку. Освіта належить до тих складових життя, які визначають рівень розвитку, політичний, соціальний, економічний та культурний імідж